

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΥ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Α. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ
ΠΟΛΩΝΙΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΟΡΣΑΛΙΑ Κ. ΣΟΥΡΟΠΑΝΗ

ΑΘΗΝΑ 2004

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- 1) ΠΕΡΙΛΗΨΗ
- 2) ΕΙΣΑΓΩΓΗ-ΓΕΝΙΚΑ
- 3) ΠΟΛΩΝΙΑ
  - Α) ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ
  - Β) ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
  - Γ) ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
- 4) ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ
- 5) ΚΡΙΤΙΚΗ

1) ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ευρωπαϊκό σύνταγμα – διεύρυνση της ευρωπαϊκής ένωσης- σχέση του ευρωπαϊκού συντάγματος με τα συντάγματα των εθνικών εννόμων τάξεων - Πολωνία – στοιχεία ταυτότητας της χώρας – σχέσεις με την ευρωπαϊκή ένωση – ένταξη της χώρας στην ευρωπαϊκή ένωση - σύνταγμα της Δημοκρατίας της Πολωνίας – έλλειψη δυνατότητας άμεσης υποδοχής του ευρωπαϊκού συντάγματος.

2) ΕΙΣΑΓΩΓΗ-ΓΕΝΙΚΑ

Η σύνταξη και θέση σε ισχύ ενός Ευρωπαϊκού Συντάγματος ενόψει της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της μεγαλύτερης για τα ιστορικά δεδομένα της Ευρωπαϊκής Ένωσης διεύρυνσης αυτής, με την ένταξη στα μέσα του 2004 δέκα επιπλέον χωρών – έτσι ώστε ο αριθμός των κρατών μελών να αυξάνει από 15 σε 25 – υψώνεται ως η μεγαλύτερη πρόκληση για το μέλλον της Ευρώπης και για τους λαούς της.

Συγχρόνως όμως ένα τέτοιο εγχείρημα, λόγω των επιπτώσεων που επιφέρει ιδίως λόγω της αλλοίωσης της νομικής φύσης των κρατών μελών, της ίδρυσης μιας νέας έννομης τάξης και της δυσχέρειας κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών, δεν παύει να αποτελεί ένα από τα δυσχερέστερα και συνάμα σημαντικότερα ζητήματα στην ιστορία της ΕΕ το οποίο καλούνται, μέσα από ατέρμονες συζητήσεις και διαπραγματεύσεις, να επιλύσουν τα κράτη μέλη.

Τον Ιούνιο του 2003 δόθηκε στη δημοσιότητα το προσχέδιο του ευρωπαϊκού Συντάγματος ή Σχέδιο συνταγματικής συνθήκης ή Σύνταγμα της Ευρώπης, όπως καλείται. Οι διαπραγματεύσεις και συζητήσεις που το συνοδεύουν φανερώνουν αυτή ακριβώς τη δυσχέρεια των κρατών μελών να καταλήξουν στη θέσπιση και θέση σε ισχύ ενός Ευρωπαϊκού Συντάγματος, το οποίο θα σημάνει αναμφισβήτητα τη μείωση της εθνικής κυριαρχίας των κρατών μελών γεγονός το οποίο και αποτελεί το βασικό σημείο τριβής μεταξύ των κρατών μελών. Οι δύο τάσεις που επικρατούν στην Ευρώπη θέλουν από τη μία πλευρά το μετασχηματισμό της Ευρώπης σε ένα Κράτους τύπου ομοσπονδιακό με όσες επιπτώσεις αυτό συνεπάγεται, ενώ από την άλλη κάποια άλλα κράτη μέλη δεν συμφωνούν σε ένα τέτοιου είδους μετασχηματισμό της Ευρώπης.

Πέρα από τις πολιτικές διαστάσεις και τα επιμέρους συμφέροντα των κρατών μελών που εμποδίζουν τα κράτη μέλη να καταλήξουν σε μια κοινή θέση, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο τρόπος με τον οποίο θα μπορέσει υλοποιηθεί η θέση σε ισχύ του Ευρωπαϊκού Συντάγματος. Τούτο συμβαίνει

διότι το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και λόγω της νομικής του φύσης, αλλά και σύμφωνα με ρητή του διάταξη θα υπερέχει των Εθνικών Συνταγμάτων. Το καίριο συνεπώς ερώτημα που παρουσιάζεται είναι το κατά πόσο τα Εθνικά Συντάγματα, τα οποία αποτελούν την κορυφή στην ιεραρχία των εθνικών έννομων τάξεων, είναι έτοιμα να δεχτούν κάποιο νόμο που θα υπερισχύει αυτών.

3) ΠΟΛΩΝΙΑ

A) ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Επίσημη ονομασία: Δημοκρατία της Πολωνίας

Έκταση: 312.685 τ.χμ

Πρωτεύουσα: Βαρσοβία

Πληθυσμός (2000): 38.654.000 κάτοικοι

Επίσημη Γλώσσα: Πολωνική

Νόμισμα: Πολωνικό Ζλότι

Πολίτευμα: Κοινοβουλευτική Δημοκρατία

Ορήσκειμα: Ρωμαιοκαθολικοί 95%, Χριστιανοί Ορθόδοξοι 1,5%, Προτεστάντες 1%

Σύνθεση πληθυσμού: Πολωνοί 97,7% άλλες εθνικότητες 2,3%

Βασικές Εθνικές Επέτειοι: 3 Μαΐου (1791), Επέτειος υπογραφής του Συντάγματος 11 Νοεμβρίου (1918), Ημέρα Ανεξαρτησίας

ΑΕΠ ανά κάτοικο (2001): 5.100 Ευρώ

Συμμετοχή στο ΑΕΠ (2001): Υπηρεσίες 63,8%, βιομηχανία 25,4%, κατασκευές 7,5%, γεωργία 3,4%

Ρυθμός ανάπτυξης (Α' Τρίμηνο 2002): 0,5%

Εργατικό Δυναμικό (2001): 53,8% του συνολικού πληθυσμού

Κατανομή Εργατικού Δυναμικού (2001): Υπηρεσίες 50,1%, βιομηχανία 24%, γεωργία 19,2%, κατασκευές 6,7%

Συναλλαγές με Ε.Ε. (2001): Εξαγωγές: 69,2% - Εισαγωγές: 61,4%

Δείκτης Ανεργίας (Β' Τρίμηνο 2002): 19,9%

Δείκτης Πληθωρισμού (Ιούλιος 2002): 3,1%

Δείκτης Μετανάστευσης (2001): -0,4%

Χρήστες Internet (2000): 2.800.000 χρήστες

Κωδικός Internet: .pl

Β)ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Σύντομα ιστορικά στοιχεία

Τον 15ο και 16ο αιώνα η Πολωνία ήταν μία από τις δυνατότερες και πλουσιότερες χώρες του κόσμου. Την 3η Μαΐου 1791 η κοινοπολιτεία Πολωνίας-Λιθουανίας συνέταξε το πρώτο της Σύνταγμα, το δεύτερο γραπτό στην Ευρώπη. Λίγο αργότερα η χώρα προσαρτήθηκε από τις γειτονικές Ρωσία, Αυστρία και Πρωσία.

Η Πολωνία επανέκτησε την ανεξαρτησία της το 1918, γεγονός που διήρκεσε μόνο για τα επόμενα 20 χρόνια οπότε και πέρασε στον έλεγχο της Σοβιετικής Ρωσίας. Το 1989 η Πολωνία επανέκτησε την ανεξαρτησία της και οι κομμουνιστές ηγέτες ηττήθηκαν στις πρώτες μερικά ελεύθερες εκλογές στην μεταπολεμική ιστορία της χώρας στις οποίες νικητής αναδείχθηκε το κίνημα της Αλληλεγγύης σαν αποτέλεσμα του δεκαετή αγώνα του για ελευθερία. Το 1998 η Πολωνία έγινε μέλος του NATO και ξεκίνησε διαπραγματεύσεις για πλήρη ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πολιτικό Σύστημα

Σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1997, η **νομοθετική εξουσία** ασκείται από τη **Βουλή και τη Γερουσία**. Η θητεία των τετρακοσίων εξήντα βουλευτών, της Βουλής, που εκλέγονται από κομματικές λίστες, διαρκεί τέσσερα χρόνια. Η είσοδος των κομμάτων στην Βουλή απαιτεί τουλάχιστον το 5% και αντίστοιχα το 8% αν πρόκειται για συνασπισμό κομμάτων, των ψήφων του εκλογικού σώματος. Η Βουλή έχει τον πρωτεύοντα ρόλο στη νομοθετική διαδικασία και έχει το δικαίωμα να "επιβλέπει" το βουλευτικό συμβούλιο ενώ η Γερουσία επικυρώνει ή απορρίπτει νόμους που έχουν ψηφιστεί στη Βουλή. Ο **Πρόεδρος της Δημοκρατίας** είναι ο ανώτατος άρχοντας και εγγυητής της συνέχειας της κυβερνητικής εξουσίας. Εκλέγεται κάθε πέντε χρόνια απ' ευθείας από το εκλογικό σώμα και έχει το δικαίωμα να ασκεί βέτο στη ψήφιση νόμων.

Πολιτισμός

Στη πολωνική κουλτούρα πρωτεύοντα ρόλο έπαιξε η λογοτεχνία που έχει να επιδείξει μερικά από τα πιο σημαντικά ονόματα ποιητών και συγγραφέων ανά τους αιώνες. Κατά την ρομαντική περίοδο των αρχών του 19ου αιώνα αναδείχθηκαν μερικοί από τους σημαντικότερους ποιητές της χώρας, όπως ο Ανταμ Μίκειιτς, παρότι έγραψε αρκετά από τα έργα του όταν ήταν εξορία στη Ρωσία. Ανάμεσα σε άλλους σημαντικούς ποιητές και λογοτέχνες της χώρας και ο Χένρικ Σιένκιεβιτς που έγινε παγκοσμίως γνωστός με το μυθιστόρημα 'Κβο Βάντις', που του χάρισε και το βραβείο Νόμπελ λογοτεχνίας. Η μουσική αποτελεί ένα πολύ σπουδαίο κομμάτι της πολωνικής κουλτούρας με σημαντικότερο πολωνό συνθέτη τον Φρέντερικ Σοπέν. Επίσης δημιουργοί τεράστιας εμβέλειας και αποδοχής όπως ο Κισλόφσκι και ο Ρομάν Πολάνσκι έχουν προσφέρει πολλά στον παγκόσμιο και ευρωπαϊκό κινηματογράφο.

Η δυνατή πίστη στον καθολικισμό είναι ακόμη ένα στοιχείο για το οποίο είναι γνωστή η Πολωνία. Ο Πάπας Ιωάννης ο 2ος ήταν ο πρώτος ιερωμένος πολωνικής καταγωγής που έφτασε στο ανώτατο αξίωμα της καθολικής εκκλησίας.

Οικονομία

Η Πολωνία είναι προικισμένη με πλήθος από φυσικές πλουτοπαραγωγικές πηγές, όπως κάρβουνο, σίδηρος, ψευδάργυρος, μπρούντζος και λιγνίτης, αλλά και με αποθέματα φυσικού αερίου και πετρελαίου.

Στον ολοένα και αυξανόμενο ιδιωτικό τομέα οφείλεται σήμερα το 70% των οικονομικών δραστηριοτήτων της χώρας. Οι εγχώριες επιχειρήσεις περιλαμβάνουν μεταλλουργία, παραγωγή ατσαλιού, χημικών και υφασμάτων.

Περίπου το 1/5 του πληθυσμού απασχολείται στη γεωργία που προσφέρει λιγότερο από 4% στο ΑΕΠ. Το 60% του εδάφους της χώρας είναι καλλιεργήσιμο με σχεδόν το 1/4 του πληθυσμού να ζει ακόμα σε μικρές φάρμες. Κύρια αγροτικά προϊόντα της Πολωνίας είναι τα σιτηρά, οι πατάτες,

και τα ζαχαρότευτλα, ενώ η θαλάσσια πρόσβαση της χώρας ευνοεί τη βιομηχανική και τουριστική της ανάπτυξη.

Γ)ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Σταθμοί στην πορεία ένταξης της Πολωνίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Υπογραφή της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας: Δεκέμβριος 1991

Έναρξη ισχύος της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας: Φεβρουάριος 1994

Υποβολή αίτησης της Πολωνίας για ένταξη στην Ε.Ε.: Απρίλιος 1994

Έναρξη διαπραγματεύσεων για την ένταξη της Πολωνίας στην Ε.Ε.: Μάρτιος 1998

Σύσταση Ε.Ε. για τις διαπραγματεύσεις με την Πολωνία: Οκτώβριος 2002

Συζήτηση της έκθεσης της Πολωνίας για την ένταξή της στην Ε.Ε.: Οκτώβριος 2002

Σύνοδος Κορυφής και απόφαση για την ένταξη της Πολωνίας: Δεκέμβριος 2002

Ημερομηνία υπογραφής συμφωνίας ένταξης της Πολωνίας στην Ε.Ε.: Απρίλιος 2003

Δημοψήφισμα για την προσχώρηση της Πολωνίας: Ιούνιος 2003
Συμμετοχή της Πολωνίας στις ευρωεκλογές ως πλήρες μέλος της Ε.Ε.: Ιούνιος 2004

Πορεία ενταξιακών διαπραγματεύσεων

Από το 1997 που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή γνωμοδότησε ότι η Πολωνία πληροί τα πολιτικά κριτήρια η χώρα παρουσίασε σημαντική πρόοδο, σταθεροποιώντας περαιτέρω τους δημοκρατικούς της θεσμούς, τους κανόνες δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα, το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων.

Ωστόσο, στο διοικητικό τομέα των Δημοσίων Υπηρεσιών, η Πολωνία πρέπει να προβεί σε βελτιώσεις όπως για παράδειγμα, στην εφαρμογή του συστήματος προσλήψεων βάσει ανοιχτού ανταγωνισμού.

Η Πολωνία παρουσιάζει πρόοδο στη μεταρρύθμιση και στη μείωση των δυσχερειών του δικαστικού κλάδου. Οι προσπάθειες όμως οφείλουν να επικεντρωθούν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του κλάδου καθώς και στην εκπαίδευση του δικαστικού σώματος ειδικά όσον αφορά στη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Στον τομέα της διαφθοράς, η χώρα έχει κάνει σημαντικά βήματα (χάραξη στρατηγικής)· πρέπει όμως να παρθούν πιο αποτελεσματικά μέτρα για την καταπολέμηση του φαινομένου.

Η οικονομική κατάσταση της χώρας παρουσιάζει βελτίωση. Η Πολωνία έχει επιτύχει την μακροοικονομική σταθερότητα, οι μεταρρυθμίσεις της συνεχίζονται και η δέσμευση των αρχών έναντι των απαραίτητων οικονομικών προϋποθέσεων για την προσχώρηση στην ΕΕ παραμένει σταθερή.

Απαραίτητες κρίνονται περαιτέρω βελτιώσεις στον τομέα της δημοσιονομικής Πολιτικής διαμέσου μιας δομικής μεταρρύθμισης στα οικονομικά της χώρας, που θα εξασφαλίσει τη δημοσιονομική σταθερότητα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Πολωνία, με βάση την έκθεση της Επιτροπής (Οκτώβριος 2002), έχει προσαρμοστεί, για τους περισσότερους τομείς, στις απαιτήσεις του κοινοτικού κεκτημένου και έχει αποκτήσει την απαραίτητη διοικητική ικανότητα για την εφαρμογή του. Ιδιαίτερη προσοχή, θα πρέπει να δοθεί στην εφαρμογή της νομοθεσίας όσον αφορά στους τομείς του περιβάλλοντος, της ασφάλειας τροφίμων και της κτηνιατρικής.

Σχετικά με την εσωτερική αγορά και ιδιαίτερα στον τομέα της ελεύθερης διακίνησης αγαθών και προσώπων, η Πολωνία παρουσιάζει σημαντική πρόοδο τα τελευταία δύο με τρία χρόνια μέσω της κατάλληλης νομοθεσίας και της ανάπτυξης της θεσμικής υποδομής που χρειάζεται για την εφαρμογή της. Εξίσου καλή διοικητική ικανότητα παρουσιάζει και στον τομέα της ελεύθερης διακίνησης υπηρεσιών, ενώ προσπάθειες απαιτούνται όσον αφορά στην ευθυγράμμιση της υπάρχουσας νομοθεσίας στον τραπεζικό τομέα και την ασφάλεια.

Στον τομέα της ελεύθερης διακίνησης κεφαλαίου, η Πολωνία παρουσιάζει σταθερή πρόοδο όπως και στους τομείς του εταιρικού δικαίου και του ανταγωνισμού, των τηλεπικοινωνιών.

Η προσαρμογή της χώρας σε σχέση με την ΟΝΕ, έχει σχεδόν ολοκληρωθεί παρά το γεγονός ότι η απαραίτητη βελτίωση της νομοθεσίας για την εξασφάλιση του βαθμού ανεξαρτησίας της Εθνικής Τράπεζας εκκρεμεί.

Στον τελωνειακό τομέα η κατάσταση είναι παρόμοια, με σημαντική ευθυγράμμιση αλλά μειωμένη διοικητική ικανότητα.

Σημαντικά και επαρκή θεωρούνται τα βήματα που έχει κάνει η χώρα στους τομείς της ενέργειας και των μεταφορών.

Μεγάλη βελτίωση παρουσιάζεται στον τομέα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων κυρίως όσον αφορά την διαχείριση των συνόρων, ενώ οι προσπάθειες της χώρας συνεχίζονται για τη βελτίωση των οργάνων που ασχολούνται με την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και των ναρκωτικών.

Με βάση την έκθεση, η Πολωνία οφείλει να καταβάλει περαιτέρω προσπάθειες όσον αφορά στον αγροτικό τομέα, κυρίως σε επίπεδο αγροτικής πολιτικής, νομοθεσίας και διοικητικών μηχανισμών.

Σε επίπεδο κοινωνικής πολιτικής, ο βαθμός προσαρμογής της Πολωνίας σύμφωνα με το κοινοτικό κεκτημένο, διαφοροποιείται σημαντικά μεταξύ των τομέων. Οι προσπάθειες της χώρας θα πρέπει να επικεντρωθούν στον τομέα της εργατικής νομοθεσίας σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΕΕ, στον τομέα της υγιεινής και της ασφάλειας στον χώρο εργασίας, στον τομέα περιφερειακής πολιτικής.

Συμπερασματικά, η Πολωνία εκπληροί τις υποχρεώσεις που είχαν τεθεί στις ενταξιακές της διαπραγματεύσεις με την Ε.Ε.. Στην περίοδο που ακολουθεί και σύμφωνα με το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα, η Πολωνία πρέπει να συνεχίσει τις προετοιμασίες της, ιδιαίτερα στον αγροτικό, αλιευτικό και περιβαλλοντικό τομέα, προκειμένου να μπορέσει να αναλάβει τις υποχρεώσεις του κράτους-μέλους.

Το Συμβούλιο της Κοπεγχάγης αποφάσισε στις 13 Δεκεμβρίου του 2002 την προσχώρηση της Πολωνίας στην Ε.Ε. την 1η Μαΐου του 2004.

3)ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Σύμφωνα με το Σύνταγμα της 2^{ας} Απριλίου του 1997 της Δημοκρατίας της Πολωνίας και ειδικότερα σύμφωνα με το 3^ο κεφάλαιο αυτού προβλέπονται τα ακόλουθα:

1) άρθρο 88 παρ. 3 εδ α «Οι διεθνείς συμφωνίες που έχουν επικυρωθεί με την προηγούμενη συναίνεση που παρέχεται με νόμο, θα δημοσιεύονται σύμφωνα με τις διαδικασίες που απαιτούνται για τους νόμους».

Article 88

The condition precedent for the coming into force of statutes, regulations and enactments of local law shall be the promulgation thereof.

The principles of and procedures for promulgation of normative acts shall be specified by statute.

International agreements ratified with prior consent granted by statute shall be promulgated in accordance with the procedures required for statutes. The principles of promulgation of other international agreements shall be specified by statute.

2) άρθρο 90: «Η Δημοκρατία της Πολωνίας, δυνάμει διεθνών συμφωνιών, μπορεί να παραχωρεί σε ένα διεθνή οργανισμό ή θεσμό τις αρμοδιότητες των οργάνων του Κράτους, σε σχέση με ορισμένα ζητήματα.

Ένας νόμος που παρέχει συναίνεση για επικύρωση μιας διεθνής συμφωνίας, αναφερόμενης στην παρ. 1, πρέπει να εγκριθεί από τη Βουλή με πλειοψηφία 2/3 και παρουσία τουλάχιστον του μισού νομοθετημένου αριθμού των βουλευτών, και από τη Γερουσία με πλειοψηφία 2/3 των Γερουσιαστών.

Παροχή συναίνεσης επικύρωσης τέτοιου είδους συμφωνίας μπορεί να δοθεί και με δημοψήφισμα σε εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 125.

Κάθε απόφαση με σεβασμό στην επιλογή της διαδικασίας για παροχή συναίνεσης προς επικύρωση, θα λαμβάνεται από τη Βουλή με απόλυτη πλειοψηφία και την παρουσία τουλάχιστον του μισού νομοθετημένου αριθμού των βουλευτών»

Article 90

The Republic of Poland may, by virtue of international agreements, delegate to an international organization or international institution the competence of organs of

State authority in relation to certain matters. A statute, granting consent for ratification of an international agreement referred to in para.1, shall be passed by the Sejm by a two-thirds majority vote in the presence of at least half of the statutory number of Deputies, and by the Senate by a two-thirds majority vote in the presence of at least half of the statutory number of Senators. Granting of consent for ratification of such agreement may also be passed by a nationwide referendum in accordance with the provisions of Article 125. Any resolution in respect of the choice of procedure for granting consent to ratification shall be taken by the Sejm by an absolute majority vote taken in the presence of at least half of the statutory number of Deputies.

3) άρθρο 91 παρ. 2 και 3: «Μια διεθνής συμφωνία που επικυρώθηκε με προηγούμενη συναίνεση που παρασχέθηκε με νόμο θα υπερέχει των νόμων αν μια τέτοια συμφωνία δεν συμβιβάζεται με τις προβλέψεις τέτοιων νόμων.

Εάν μια συμφωνία, επικυρωμένη από την Δημοκρατία της Πολωνίας, εγκαθιδρύει έναν διεθνή οργανισμό, οι νόμοι που θα θεσπίζονται από αυτόν, θα εφαρμόζονται αμέσως και θα υπερισχύουν σε περίπτωση σύγκρουσης νόμων»

Article 91

After promulgation thereof in the Journal of Laws of the Republic of Poland (Dziennik Ustaw), a ratified international agreement shall constitute part of the domestic legal order and shall be applied directly, unless its application depends on the enactment of a statute.

An international agreement ratified upon prior consent granted by statute shall have precedence over statutes if such an agreement cannot be reconciled with the provisions of such statutes.

If an agreement, ratified by the Republic of Poland, establishing an international organization so provides, the laws established by it shall be applied directly and have precedence in the event of a conflict of laws.

4)ΚΡΙΤΙΚΗ

Όπως φαίνεται από τις διατάξεις του συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας είναι δυνατή με διεθνείς συμφωνίες η παραχώρηση αρμοδιοτήτων των οργάνων του κράτους σε διεθνείς οργανισμούς για ορισμένα ζητήματα μέσω μιας αυστηρής διαδικασίας που προβλέπει επικύρωση από νόμο που παρέχει συναίνεση και ο οποίος παρέχεται με αυξημένη πλειοψηφία των βουλευτών και των γερουσιαστών, οι δε συμφωνίες που επικυρώνονται κατ' αυτό τον τρόπο ισχύουν άμεσα στην εθνική έννομη τάξη και υπερισχύουν σε περίπτωση σύγκρουσης νόμων. Τούτο σημαίνει ότι το Σύνταγμα της

Πολωνίας προβλέπει σχετικά με την περίπτωση σύγκρουσης διεθνούς συμφωνίας με νόμο της εθνικής έννομης τάξης, άλλα δεν φαίνεται να προβλέπει κάτι σχετικά με το ενδεχόμενο σύγκρουσης διεθνούς συνθήκης και εθνικού Συντάγματος, έτσι ώστε να μπορεί να γίνει λόγος για δυνατότητα άμεσης υποδοχής του Ευρωπαϊκού Συντάγματος με όσα αυτό συνεπάγεται στην εθνική έννομη τάξη της Πολωνίας.